

DELLENRIKET CD skiva 2

Spår 26. Blodmyraviken.

Berättelse om sista avrättningen i mitten av 1800-talet.

Spår 27. Norrbo skans.

Försvarsanl. Som långa tider behärskades av danskarna. Dansk strövkor besegrades 1431. I Området: Blodmyr-viken.

Vi fortsätter mot Norrbobyn över den år 2015 nybyggda bron över Norrboån mellan Norra och Södra Dellerna. På höger sida efter bron, låg den under 1900-talet välkända nöjesparken Dellenbaden.

Spår 28. Norrbo kyrka.

Invigdes 1799. Ersatte en 1100-talskyrka. Flera Håken Gulleasons skulpturer stals och återfanns på Kanarie-öarna!

På 1200-talet fanns prästen Peder. Han gjorde en pilgrimsvandring till Santiago de Compostella där han besökte aposteln Jacobs grav. Vandringen tog två år. När han kom hem anlade han en trädgård med frön som han hade med sig, även tallfrön, som anses vara upphovet till de två konstiga tallar, varav en är uttorkad, som ses i dag. (Kallad Per Stabbe och Per Sto). Enl. sägnen var det en dödsdömd kvinna som tvingade dom att sluta växa. "Så sant som jag är oskyldig kommer de här träden att sluta växa". Vid kyrkan står en rad bodar som varit kyrkstallar men som byggts om till förråd.

Spår 29. Hålsjövik

Olika sorters fåglar häckar här. Utanför viken ligger Hålsjöholmen som ett reservat. Där finns den speciella bergarten "Dellenit" som bildades när en meteorid träffade jorden här för 90 milj. år sedan, och som bildade den krater som utgör Dellensjöarna. Dellenit är en svart finkornig smälta med inslag av den ursprungliga graniten. På andra sidan viken, på Revön, låg i början av 1900 ett sågverk och ett tegelbruk. Efter några 100 meter, tag av mot Gammelsträng.

Spår 30. Hembyggdsgården vid Hallboviken.

Platsen sluttar ner mot Hallboviken. Aktiviteter sommartid.

Hallbo, längst in i viken, var en gång i tiden en central plats för järnhanteringen i Helsingland. Hit kom upplandsmalmen vintertid med hästforor. När det blivit öppet vatten roddes malmen till masugnarna i Bjuråker.

I motsatt riktning roddes stångjärnet från smedjorna, för vidare transport till järnvågen i Stockholm.

Spår 31. Järnåldersboplatsen.

Boplatser är ca. 1500 år gammal. Lämningarna visar att här har stått ett vinkelbyggt hus med lertäckta väggar. Sannolikt har huset brunnit. I närheten finns flera gravhögar från samma tid. Alla är plundrade.

Åk tillbaka till Norrbovägen och tag till vänster mot Forsa.

Spår 32. Josefsberget.

Efter några km. börjar stigningen mot berget. Berget är ett gränsberg mellan Norrbo och Forsa. Halvvägs till krönet står en skylt med texten: Källa. Berget har fått namnet efter missionären Josef, som enligt berättelser stenades till döds här omkr. år 1050, när han försökte sprida den kristna läran till hälsingarna. I södra Hälsingland verkade Staffan med samma uppsåt. Båda sades komma från ett Benediktinerkloster i Corbie, vid floden Somme i norra Frankrike.

Vi fortsätter mot Näsviken. Vi åker ca. sex kilometer och kommer till ett vägskäl framför dej, där går Forsåvägen t.v. och en affär, ligger precis där du skall svänga, där ser du Thams kanal, följ den ett litet stycke till en parkeringsplats, där finns skyltar med info om kanalen och slussen. Här startar också en naturstig.

Spår 33. Thams kanal.

Nu står du vid Thams kanal, som är rester av ett storslaget och utopiskt 1800-tals projekt. Bruksägare P A Tham hade malm i Uppland och kolskogar i Hälsingland. Den gamla ordningen när malm gick på skutor fr. Upplandskusten Till Hudiksvall, och sedan med foror till Hallbo vid Norrdellen var allt för dyrbart och krångligt tyckte Tham. Alltså beslutade han att öppna en vattenväg från Iggesund vid havet, via Forsasjöarna och ut i Dellen.

Det första han gjorde var att ta bort en damm för bl.a. en kvarn samt muddra norrboån så vattennivåerna blev lika i de båda Dellensjöarna.

Men de styrande i Hudiksvall kände oro för projektet. Skulle transportererna gå via Iggesund och Hudiksvall skulle tyna. De ville i stället bygga en industri-järnväg mellan Forsa och Hudiksvall. Tham han avlida innan något beslut togs Men hans arvingar kom överens med Hudiksvalls-politikerna och 1858 startade Hudiksvalls Järnvägs AB. En 11 km lång smalspårig järnväg byggdes och invigdes 16 juli 1860. Det var då världens nordligaste järnväg. Kanalen till Forsa användes i 16 år men övergavs när järnvägen dragits fram till Näsviken.

Järnvägstransportererna var beroende av sjötransporterna och användes bara när sjöarna var isfria. Men då gick det mellan 10 och 12 tåg per dygn i vardera riktningen och ibland ända upp till 20 tåg.